

Volkskunst op de ruiten van de cafés

Andre Desmidt

Fons Vandierendonck (Fons van Pietje van Keestjes)

Wie in de periode van carnaval wandelt door de Heistse straten (maar ook in Zeebrugge en Blankenbege) kan de vele kunstwerkjes bewonderen op de ramen van de cafés.

Momenteel zijn het François en Steve Lagast die deze taak op zich nemen.

Hun spotprenten worden voorzien van de nodige commentaar en helpen de dagen voor carnaval sfeer scheppen in de straten... ondersteund door de carnavalmuziek.

Maar voor Heyst Leeft was het de gelegenheid om eens op bezoek te gaan bij de vader van dit initiatief namelijk Fons Vandierendonck.

Het begon allemaal in de jaren zestig in Le Progrès, het toenmalig carnavalcentrum van Heist. Op de hoek van de Kursaalstraat en de Vlamingstraat werden maskers verkocht, carnavalkleding, klakkers en werd er ook geschminkt.

De moeder van Fons kende goed de familie Delooze en zij kenden op hun beurt ook goed de student aan de academie in Gent Fons.

Vader Etienne Delooze vroeg Fons op een dag of hij het niet zag zitten om eens de twee ramen van de winkel te beschilderen met een leuk onderwerp.

We spreken van 1964.

Fons hapte toe en de trein was vertrokken want...

“Toen ik bezig was met het beschilderen van de twee winkelramen (langs de binnenkant) kwam Staf David van café De Breughel op het venster kloppen met de vraag of ik dat bij hem ook zou kunnen doen.

Blijkbaar werkte dit aanstekelijk want enige tijd nadien kwam ook café Metro met een gelijkaardige vraag en nog iets later stond ook het Volkshuis voor het venster...”

Ongewild was het gat in de markt gevonden. Met dank aan wijlen Etienne Delooze ! Het jaar nadien (1965) contacteerde de jonge Fons de cafés zelf met de vraag of ze graag beschilderde ramen hadden... en het werd een groot succes.

Hoewel carnaval in Heist nooit in het teken heeft gestaan van de actualiteit brachten de ludieke tekeningen van Fons de brandende actualiteit in beeld (denken we maar aan de Europese boterberg, de voedseloverschotten, problemen in de visserij...).

De cafébazen waren laaiend enthousiast en Fons kon het niet meer alleen bolwerken.

Hij vroeg en kreeg assistentie van Albert Dendooven en Later ook nog van Freddy Desmidt (van den dullens) en Yvan Laforce.

Fons maakte de tekening en de medewerkers vulden de contouren op met kleuren.

Het eerste jaar werden de ramen beschilderd langs de binnenzijde maar met de carnavalsdrukke kwam er zoveel waterdamp op de ramen uit enkele beglazing dat de tekeningen begonnen uit te lopen.

Het jaar daarop werd besloten om te schilderen langs de buitenkant.

Dit had zijn voordelen maar ook zijn nadelen.

Het was non stop werken van de woensdag tot de zaterdagnacht in soms barre weersomstandigheden. De wind en de koude zorgden ervoor dat de verf rap droogde waardoor men gemakkelijk en vlug bijkomende kleurtjes kon aanbrengen. Nadeel was dat het zeer koud kon zijn en men dus de innerlijke mens regelmatig moest voorzien van wat antivries...

Fons herinnert zich nog goed die hectische tijden. Schilderen, pinten drinken en af en toe een slokje cognac uit de meegebrachte fles.

Op het einde van de rit (zaterdagnacht) kwam als laatste het raam van een restuarantje in de Kardinaal Mercierstraat aan de beurt.

De patron wilde absoluut een kok afgebeeld zien maar hoe Fons het ook probeerde het lukte maar niet want dank zij de drank leek de kok meer op een walvis...

Uiteindelijk werd besloten om de volgende dag terug te keren en... het eindresultaat kon zeer geslaagd genoemd worden.

Drie dagen ramen beschilderen en dan nog gaan maskeren. Soms vragen we teveel van ons lichaam.

Het vijfde jaar sloeg de vermoeidheid toe en kreeg Fons een "geestrijke" inzinking aan de toog van het Volkshuis.

Toen werd besloten om de kunstactiviteiten te stoppen.

Hij werd opgevolgd door Everaert en later volgden er nog velen.

Op te merken valt wel dat er nooit enig vandalisme opgemerkt werd. De kunstwerkjes werd gerespecteerd. Men vond het mooi en leuk en liet het onaangeroerd. Men waardeerde dit stukje folklore.

De uitbeeldingen waren immers leuk en ludiek en nooit echt aanstootgevend.

Gelukkig is dit initiatief blijven bestaan en zetten François en Steve Lagast dit nu voort.

Ook zij hebben een academische vorming. Meer nog, Steve specialiseerde zich zelfs in karikaturen en dit komt hier goed van pas.

Nonkel François is dan meer de man voor de achtergronden en de landschappen.

De schilders kunnen hun fantasie de vrije loop laten maar alles gebeurt toch in overleg met de cafébaas die zelf ook voorstellen formuleert.

Vroeger zag men overal Felix de potvis terwijl we dit jaar Koningin Fabiola zien (erfenis geregeld ???) en Prins Laurent (op zoek naar zijn familie en wat geld ???) met de klassieke wintertaferelen met een Heists tintje.

Gezonde humor Heist waardig. Respect !

Tekeningen van François en Steven Lagast 2013